

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
41/2015. (V.27.)
önkormányzati határozata

*az önkormányzat 2014 évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről szóló
átfogó értékelés elfogadásáról*

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET

- az önkormányzat 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységének ellátásáról szóló értékelést a melléklet szerint **e l f o g a d j a**
- köszönetét fejezi ki a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatellátásban dolgozó munkatársaknak
- felkéri Máté Antal polgármestert az átfogó értékelés Szabolcs-Szatmár Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya részére történő megküldésére.

K.m.f.

Máté Antal s.k.
polgármester

Pappné dr. Fülöp Enikő s.k.
jegyző

1. melléklet a 41/2015. (V.27.) számú önkormányzati határozathoz

Nyírbátor Város Önkormányzata
4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

Ügyiratszám: 2756-1/2015

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

**AZ ÖNKORMÁNYZAT 2014. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL**

Nyírbátor, 2015. május

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	4
2. Nyírbátor Város demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira	4
3. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása	5
3.1. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása:.....	5
3.1.1. Hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása:.....	6
3.2. Óvodáztatási támogatás:.....	7
3.3. Önkormányzati segély:.....	7
3.4. Gyermekétkeztetés:.....	8
3.5. Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok:.....	8
4. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása	9
4.1. Gyermekjóléti szolgáltatás.....	9
4.1.1. A Szolgálat 2014 évi működése:.....	9
4.1.2. Az alapellátásban részesülők száma, a gyermekek veszélyeztetettségének okai:.....	10
4.1.3. Válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása:.....	11
4.1.4. A családjából kiemelt gyermek családjának gondozása:.....	12
4.1.5. Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai:.....	12
4.1.6. A gyermekjóléti szolgáltatás működésének tapasztalatai:.....	13
4.2. Gyermekek napközbeni ellátása.....	14
4.3. Gyermekek átmeneti gondozása.....	15
4.4. Gyámhatósági intézkedések:.....	15
4.4.1. Védelembe vétel:.....	15
4.4.2. Ideiglenes hatályú elhelyezés:.....	15
4.4.3. Igazolatlan iskolai hiányzásokkal összefüggő hatósági intézkedések:.....	15
4.4.4. Családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása:.....	16
5. A felügyeleti szervek által végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai:	16
6. Jövőre vonatkozó javaslatok és célok meghatározása:	16
7. Bűnmegelőzési program főbb pontjainak, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:	17
7.1. A Bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:.....	17
7.2. A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:.....	18
8. A települési Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése:	20
Mellékletek	22

1. Bevezető

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94.§ (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

A 94.§ (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint, ha nem köteles az ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

A 94. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

Nyírbátor Város Önkormányzata a törvényi kötelezettségének eleget téve 2014. évben is biztosította:

- a rendszeres gyermekvédelmi támogatást, az óvodáztatási támogatást,
- a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást,
- a gyermekek napközbeni ellátását,
- a gyermekek átmeneti gondozását, valamint
- szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

Ezen túlmenően az elmúlt évben szervezte a szociális nyári étkeztetést, ösztöndíj támogatást (Arany János tehetséggondozás, Bursa Hungarica) biztosított, folytatódott az iskolatej program, valamint a gyermekes családok részére tűzifa támogatást nyújtott.

2014 évben Nyírbátor Város Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2006.(V.5.) önkormányzati rendelete szabályozta a pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokat, valamint a személyes gondoskodás formáit és igénybevételek módját.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról (a továbbiakban Gyer.) 10. számú melléklete határozza meg.

2. Nyírbátor Város demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.

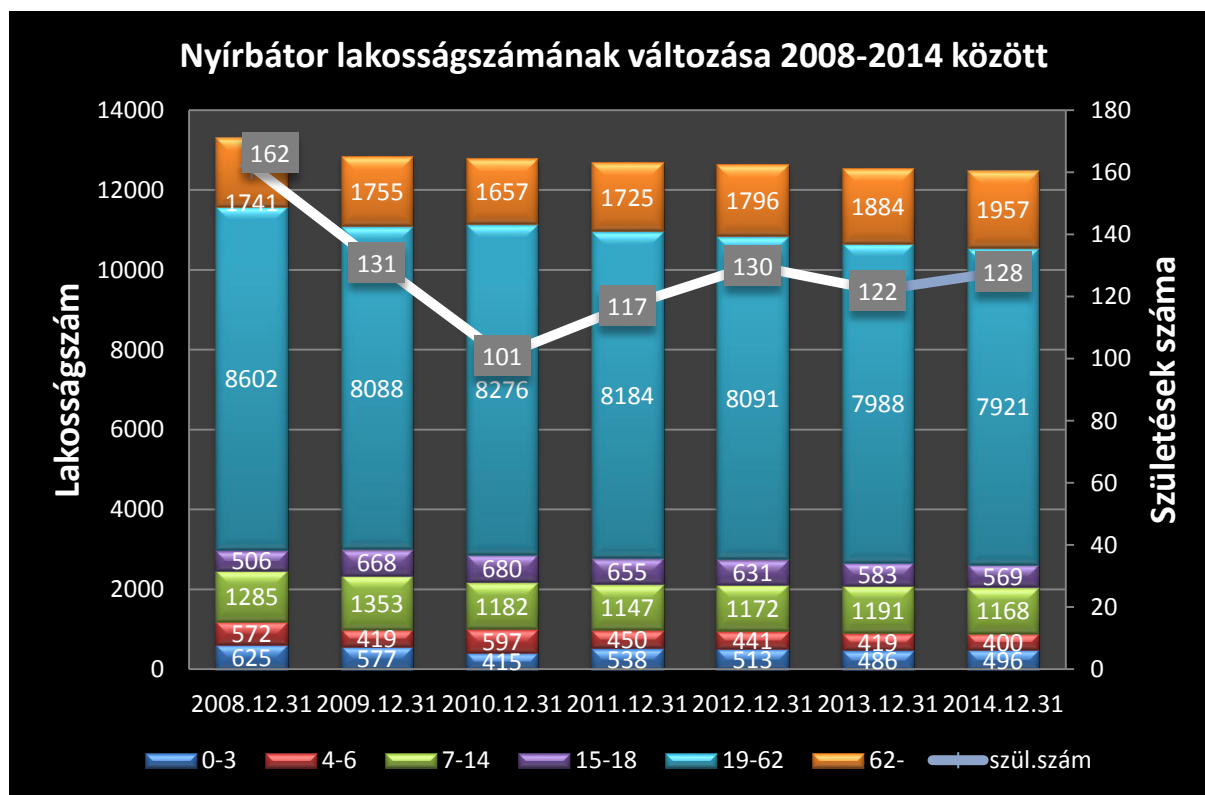
Város lakónépessége 2014. december 31 napján: 12.511 fő.

A népesség kor szerinti megoszlása:

• 0 - 3 éves korúak:	496	fő
• 4 - 6 éves korúak:	400	fő
• 7 - 14 éves korúak:	1168	fő
• 15- 18 éves korúak:	569	fő
0 - 18 évesek száma:	2633	fő
• 19 - 62 éves korúak:	7921	fő
• 62 évet betöltött:	1957	fő

Nyírbátorban a fiatalok /0-18 évesek/ száma a nyugdíjas korosztály számát lényegesen meghaladja, de az elmúlt években jól láthatóan csökken ez a különbség, a nyugdíjas korúak száma folyamatosan emelkedik, míg a fiatalok száma folyamatosan csökken.

A város lakosságának változását szemlélteti az alábbi grafikon:

1. ábra: Nyírbátor lakosságának változása 2008-2014 között.

A születések száma 1990-től vizsgálva városi szinten igen hullámzó görbét mutat, a legmagasabb születési szám 1992-ben, a legalacsonyabb 2010. évben volt, a város lakossága folyamatosan csökken. (lásd: 1. melléklet 1. táblázat)

3. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Az önkormányzat jegyzője a törvényben meghatározott feltételek szerint **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, óvodáztatási támogatást**, az önkormányzat képviselőtestülete az önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek szerint **önkormányzati segélyt állapít meg a jogosult gyermekek számára és éves költségvetésében más juttatások előirányzatait is biztosította.**

3.1. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása:

2014 évben 1145 gyermek számára állapítottunk meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot. Az elutasításra került kérelmek esetén az elutasítás indoka minden esetben az volt, hogy az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladta a Gytv.-ben előírt jogosultsági jövedelemhatárt. Az ügyfeleket a kérelem elutasításáról szóló határozatban tájékoztattuk az egyéb igénybe vehető ellátásokról.

Ennek eredményeként az elutasított ügyfelek nagy része – amennyiben a körülményeiben változás következett be - néhány hónapon belül ismételt kérelemmel fordult hivatalunkhoz és az új kérelem eredményeként megállapításra került a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása nem jelent konkrét pénzbeli támogatást. A kedvezményben részesülők a kézhez vett határozattal többfajta támogatást vehetnek igénybe, pl. gyermekékeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani. Ezen kívül az iskolákban ingyen biztosítják számukra a tankönyveket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal, augusztus és november hónapban egyszeri, 2014 évben alkalmanként 5.800.- Ft összegű kiegészítést kapnak. 2014-ben jogszabályi változás miatt az ellátást a jogosultak mindkét alkalommal Erzsébet-utalvány formájában - postai úton - kapták meg.

(A támogatással kapcsolatos ellátásokat és azok összegét a 2. számú táblázat részletezi.)

8. 3.1.1. Hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása:

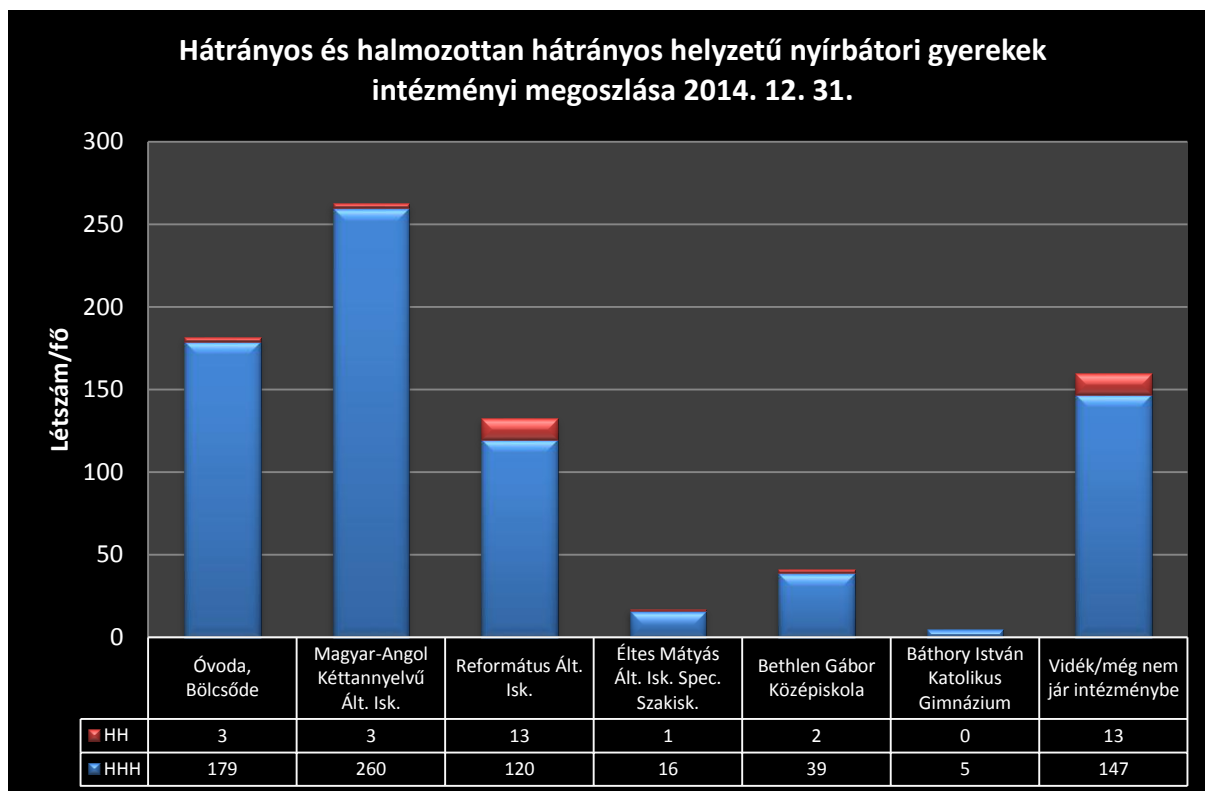
A jogosultság megállapítását a törvényes képviselő vagy a nagykorú gyermek kérheti, ennek **megállapítása** 2013. szeptember 01. napjától **a jegyző feladata.**

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fent meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

2. ábra: Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű nyírbátori gyerekek intézményi megoszlása 2014. 12. 31. napján

3.2. Óvodáztatási támogatás:

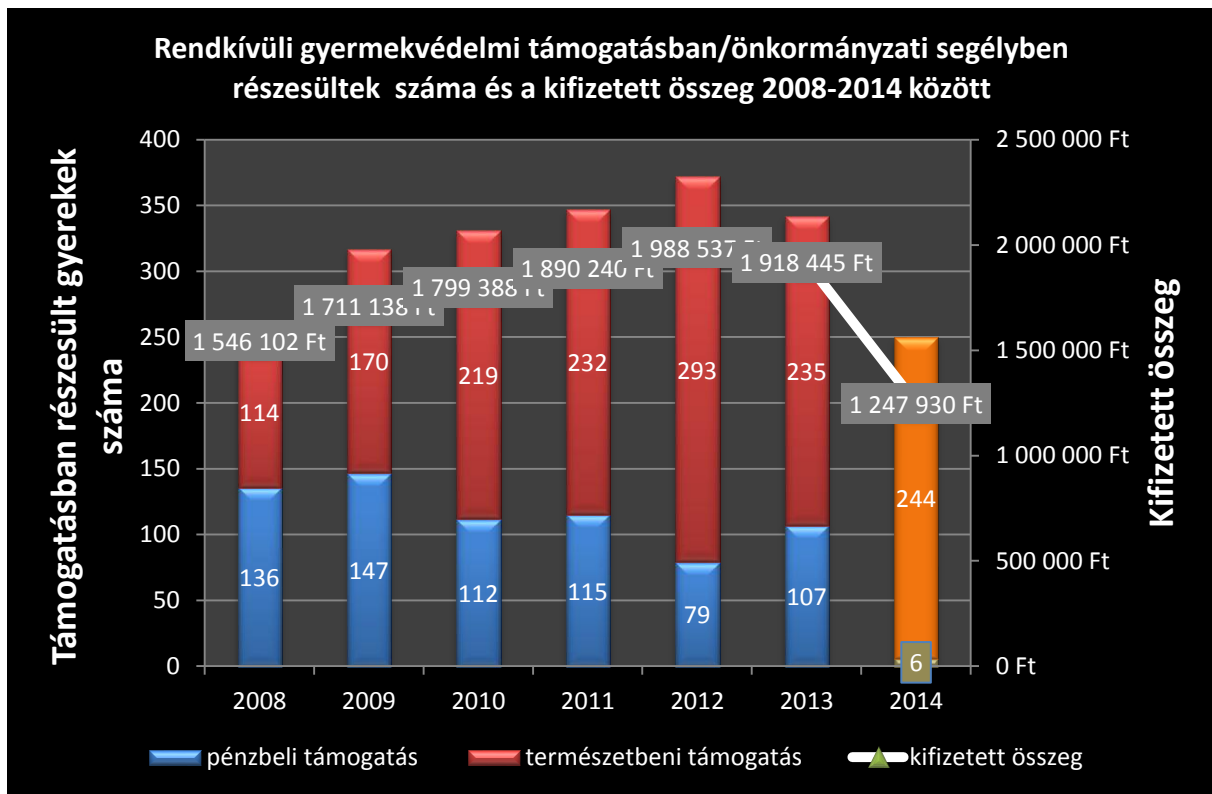
Évente két alkalommal folyósítható az óvodai nevelés végéig, **fedezete az** állami költségvetés által biztosított forrás. A támogatás odaítélésének célja az, hogy ösztönözze a halmozottan hátrányos helyzetű családokat arra, hogy gyermekeiket minél hamarabb beírassák, és rendszeresen járassák óvodába. A támogatás összege első alkalommal 20. 000,- Ft, a következő alkalmakkal pedig gyermekenként 10. 000,- Ft. **2014. évben óvodáztatási támogatásban 133 gyermek részesült.**

Az óvodáztatási támogatás 2015. október 31-én megszűnik, mert a jogszabályi változások a motiválás helyett a kötelezésre helyezik a hangsúlyt.

(A támogatással kapcsolatos adatokat a 3. számú táblázat részletezi.)

3.3. Önkormányzati segély:

2014. január 01. napjától több támogatás mellett a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás is beleolvadt az önkormányzati segélybe. A jogosultsági feltételek a korábbi évekhez képest nem változtak jelentősen. A támogatásokat elsősorban természetbeni formában kapták a jogosultak, annak érdekében, hogy ezt teljes egészében a gyermekekre fordítsa a szülő. Bár a korábbi és a jelenlegi ellátás nem teljesen azonos, és nem is lehet pontosan összehasonlítani, de tájékoztatásul az ellátásban részesülők számának és a kifizetett összeg változását szemlélteti a következő diagram:

3. ábra: Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban és ön kormányzati segélyben részesültek száma és a kifizetett összeg 2008-2014 között

2014-ben 6 fő részére **pénzbeli támogatást 45.000,- Ft** összegben, **157 gyerek részére természetbeni támogatásként 730.665,- Ft-ot** biztosítottunk **gyógyszertámogatásként**, melyet a gyógyszertárak részére utaltunk, **37 fő** részére **szemüveg készítéséhez** adtunk **204.210,- Ft** támogatást, ez az összeg is a készítőnek lett utalva, valamint **egyéb gyógyászati eszközökre 47 fő** részére **251.055,- Ft-ot** utaltunk át, **természetbeni formában.**

(A támogatással kapcsolatos adatokat a 4. számú táblázat részletezi.)

3.4. Gyermekétkeztetés:

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák illetve iskolák keretében megoldott, a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztják el azt. A Gyvt. 148.§-a értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezett bölcsődés és óvodás korú gyermekek valamint az általános iskolába járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni.

Ezen túl Nyírbátor Város Önkormányzata 2014. évben is pályázatot nyújtott be a nyári szociális étkeztetés támogatására. A nyertes pályázat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményekre jogosult gyermekek 2014. június 16. napjától – 2014. augusztus 29. napjáig (54 étkezési napon) naponta 600 adag ebédet. A támogatási összegből egy gyermekre egy nap 440,- Ft fordítható.

Az ebéd az iskola konyháján és az új Közösségi Ház épületében kerül kiosztásra.

A nyári étkezés időtartama alatt a gyermekjóléti szolgálat családgondozói nyári programot szerveztek. Az étkeztetés megszervezése a Polgármesteri Hivatal, a Gyermekjóléti Szolgálat, a GYEP-es kollégák és az oktatási intézmények lelkiismeretes dolgozóinak bevonásával volt eredményes.

3.5. Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok:

2014 évben is az önkormányzati költségvetés tartalmazta **az iskolatej programhoz szükséges** sajáterő fedezetét, mert önkormányzatunk fontosnak tartja, hogy minden gyermek hozzájusson a napi tejtermékhez.

Önkormányzatunk a **Bursa Hungarica szociális ösztöndíj támogatásra 3.000 e Ft előirányzatot biztosított 2014 évre. A Szociális és Egészségügyi Bizottság 35 felsőoktatásban tanuló és 6 középiskolában tanuló pályázó részére 5.000 – 5.000,- Ft havi ösztöndíjat állapított meg.** Ez jelentős segítséget jelent a pályázóknak, hiszen az önkormányzati támogatást a minisztérium ugyanilyen összeggel kiegészíti.

A Bizottság 2014. 12. 03. napján tartott ülésén döntött a 2015 évre vonatkozó ösztöndíj pályázatokról. A Bursa Hungarica 2015. évi ösztöndíjpályázatra 26 kérelem érkezett. Az „A” típusú pályázati felhívásra 25 darab, a „B” típusú pályázati felhívásra 1 darab pályázat érkezett.

Az „A” típusú pályázatokból: 22 hallgató pályázatát támogatta, 3 hallgató kérelmét elutasítja, mivel a pályázók családjában az 1 főre jutó jövedelem meghaladja az önkormányzat rendeletében meghatározott jövedelemhatárt. **1 fő nem regisztrált, így a kérelmét nem lehetett elbírálni.**

Az „A” típusú támogatott pályázók 2015. évben 10 hónapra (2 * 5 hónap 2 tanulmányi félévre) havi 5.000,- Ft önkormányzati ösztöndíjban részesülnek, a „B” típusú pályázatra érkezett 1 tanuló pályázatát támogatta és - amennyiben a támogatott pályázó a 2015/2016. tanévben felvételt nyer felsőoktatási intézmény nappali tagozatára - 3 * 10 hónapra havi 5.000,- Ft önkormányzati ösztöndíjban részesül.

Az Arany János tehetséggondozó program keretében hátrányos helyzetű középiskolás tanulók támogatása történik. A támogatott tanulók a középiskolai tanulmányaik idejére (5 tanulmányi évben) havi ösztöndíjat kapnak az önkormányzattól.

4. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.

4.1. Gyermekjóléti szolgáltatás

2007. január 1-től Nyírbátor és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulás intézménye a Kistérségi Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ (továbbiakban: Intézmény) Gyermekjóléti Szolgálatá önálló szakmai csoportja látja el Nyírbátorban és a kistérség 15 településén a gyermekjóléti szolgáltatást, 2014 évtől az Édesanyák útja 7. szám alatti felújított épületben.

9. 4.1.1. A Szolgálat 2014 évi működése:

2014 évben Gyermekjóléti Szolgálatot 3238 esetben keresték fel a kliensek. A legtöbben (976 esetben) hivatalos ügyeik intézésében fordultak hozzájuk, ez ügyintézés, információt és szakirányítást takar. Ezt követték a családi problémákkal küszködők, itt életviteli, gyermeknevelési tanácsadással segítették a hozzájuk fordulókat (279 esetben). Családlátogatást 1716 esetben végeztek.

Folyamatosan sikerült ruhaneműt juttatni a rászoruló családoknak, egyrészt a lakossági felajánlásokból, másrészt a Vöröskereszt és a Máltai Szeretetszolgálat által biztosított adományokból.

Pszichológusi tanácsadás heti 15 órában az Intézményben érhető el, amit egyre többen vesznek igénybe, főleg felnőtt lakosok.

A nyár folyamán részt vettek az önkormányzat által megpályázott, nyári szociális gyermekétkeztetés szervezésében, lebonyolításában. 600 adag ebédre nyert pályázatot az önkormányzat, amely meleg ebéd formájában került kiosztásra, amit a hátrányos helyzetű családok gyermekei vehettek igénybe. Ez idő alatt (2014.június 16-tól - aug.31 –ig) nyári játszóházi programot ajánlottak a gyermekeknek. A foglalkozások a délelőtti órákban, az új kisebbségi közösségi házban zajlottak. A játékokról, a foglalkozáshoz szükséges eszközökről a GYJSZ gondoskodott. A játszóházi foglalkozások megvalósításában nagy segítséget nyújtottak a GYEP-es pályázatban dolgozó iskolai szociális mentorok.

A gyerekesély program keretében megtartott, a családgondozók által szervezett családi napon a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik vehettek részt 4 alkalommal (alkalmanként 40 fő), ami maradandó élményt jelentett a családoknak.

Az évek során kialakított jó kapcsolat a jelzőrendszer tagjaival meghozta az eredményeket is, hisz időben értesülnek a problémákról, tájékoztatják egymást és közös megoldásokat keresnek. Segíteni csak annak lehet, aki maga is szeretné a változást és tesz is érte.

2014 évben érkezett jelzések	
Jelzőrendszeri tag	Jelzések száma
Oktatási, nevelési intézmények	208
Védőnői szolgálat	41
Járási Gyámhivatal	88
Rendőrség	5
Áldozatsegítés	1
összes jelzések száma	343

4. ábra: A Gyermekjóléti Szolgálathoz 2014-ben érkezett jelzések száma

10. 4.1.2. Az alapellátásban részesülők száma, a gyermekek veszélyeztetettségének okai:

2014 évben alapellátásban részesülők száma: 139 fő volt. Az esetek okai:

- magas iskolai hiányzás (igazolt és igazolatlan)
- szabálysértés, garázdaság
- védelembe vétel utáni gondozás
- magatartásbeli gondok
- elhanyagolás, nem megfelelő nevelési módszerek alkalmazása
- szülői életvitel
- anyagi problémák

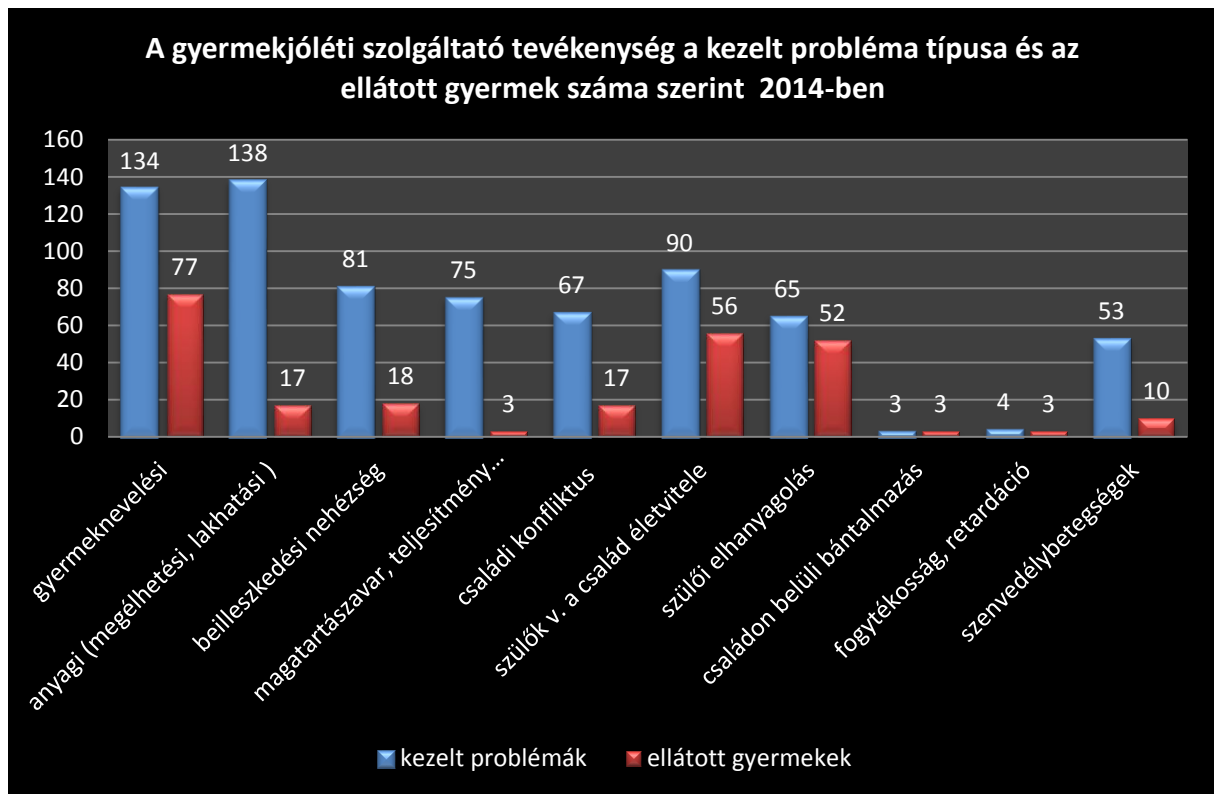
Az alapellátás megszűnése az alábbi okok miatt történt:

- 2 fő nagykorúvá vált
- 4 fő elköltözött
- 21 fő eredményes gondozás
- 12 fő védelembe lett véve

Amikor már kialakult a veszélyeztetettség, vagy az alapellátás nem nyújtott kielégítő segítséget, kezdeményezték a gyermekek védelembe vételét, ami már hatósági intézkedési körbe tartozik. (lásd: 4.4. Gyámhatósági intézkedések)

A gyermekek veszélyeztetettségének okai: iskolai igazolatlan hiányzás, szülők életvitele, elhanyagolás, szabálysértések és bűncselekmények elkövetése, családon belüli bántalmazás, füves cigi használata.

A gondozási számok arányánál elmondható, hogy csökkenő tendenciát mutatnak, főleg a védelembe vételnél tapasztalható pozitív változás. Amíg a család alapellátásban együttműködő, nem szükséges a védelembe vétel. Védelembe vételre a nem megfelelő együttműködés és a súlyos veszélyeztetés miatt kerülhet sor, amely a Gyámhatóság feladata.

5. ábra: A gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa és az ellátott gyermek száma szerint

11. 4.1.3. Válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása:

A várandós anya válsághelyzete: olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését; ezen belül terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya az a válsághelyzetben lévő várandós anya, aki nyilatkozata szerint állapotát környezete és hozzátartozói előtt titokban szándékozik tartani.

A Gyermekjóléti szolgálat a válsághelyzetben levő 18 év alatti várandós anyát gondozza, tájékoztatja az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, segíti a támogatásokhoz, ellátásokhoz való hozzájutásban, szükség esetén intézi a családok átmeneti otthonába való bejutást, személyes segítő kapcsolat keretében közreműködik problémái rendezésében. Amennyiben a várandós anya a születendő gyermeke felnevelését nem vállalja tájékoztatást kap az örökbeadás lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgálat és a védőnő haladéktalanul tájékoztatták egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben volt.

A területi védőnők a 2014. évben 191 fő várandós anyát gondoztak, ebből szociálisan veszélyeztetett 22 fő.

A veszélyeztetettség lehet egészségügyi, szociális ok, vagy a kettő együtt. Csecsemőkorban a koraszülés, veleszületett szív és vesebetegség, szociális háttér a leggyakoribb veszélyeztető ok. A későbbiek során a felső légúti krónikus betegségek-allergiák, asthmák, anyagcsere problémák, testi fejlődésben való elmaradottság, elhanyagolás a leggyakoribb ok.

Egyre nagyobb probléma, hogy a szociálisan veszélyeztetett várandós anyák egyáltalán nem, vagy későn jelentek meg a kötelező vizsgálatokon. Még akkor sem mentek el a javasolt vizsgálatokra, ha az ultrahang vizsgálatok problémát észlelnek. A vizsgálatok elmaradását anyagi okokkal magyarázzák.

Gondot okoztak a felelőtlen családtervezések, a nem kívánt terhességek, amelyek az esetek nagy részében művi abortusszal végződtek. Ezek megelőzése érdekében önkormányzati segítséggel, két alkalommal szereztek be intrauterin fogamzásgátló eszközöket, amelyek a szociálisan rászoruló nőknek kerültek, ill. kerülnek felhelyezésre.

Problémát jelent az is, hogy a gondozásra jelentkező várandós anyák egy részének nincs Nyírbátorban bejelentett lakhelye, de a védőnőnek az életvitelszerűen itt tartózkodókat is gondozni kell. Hiányoznak az okmányaik, majd a gyermekük megszületését követően történt családi jogállás rendezése után a gyermek okmányai (TAJ kártya, laccímekártya) nem kerülnek kicserélésre.

12. 4.1.4. A családjából kiemelt gyermek családjának gondozása:

2014. évben nevelésben 41 gyermek volt, és 8 fő az utógondozott fiatal felnőtt.

A nevelésbe vett gyermekek száma az elmúlt évhez képest (33) nőtt. A gyermekek több mint felének a vérszerinti családjukkal alig volt kapcsolata, ez a szülők szociális és anyagi gondjaival függ össze. Az önkormányzat szociális rendelete alapján a szülők segélyben részesíthetők a nevelésbe vett gyermekükkel való kapcsolattartás elősegítése érdekében, de elmondható, hogy ezt a támogatást csak kevesen veszik igénybe.

A törvényben előírtak szerint évente a gyámhivatal felülvizsgálatot végez. Ennek eredményességéről - a szülők együttműködésének hiánya miatt - csak ritkán számolhatunk be.

13. 4.1.5. Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai:

A gyermekek veszélyeztettségének a megelőzése érdekében a jelzőrendszerrel való kapcsolattartás folyamatos, az együttműködés jónak mondható. A jelzés minden esetben jelzőlapon, írásban történik. Az esetmegbeszélések, esetkonferenciák szükségszerűen történtek. Ezek a megbeszélések egy-egy gyerekkel kapcsolatos ügy kapcsán vagy több gyermeket érintő veszélyeztetés esetén vagy a gyermekek gondozásba vétele előtt történtek.

Esetkonferenciát 23 esetben tartottak, ez 49 gyermeket érintett, gondozásba vételük előtt, vagy felülvizsgálatuk kapcsán.

Szakmaközi megbeszélések 6 alkalommal történtek, előtérbe került a családon belüli bántalmazások felismerésének a fontossága - hisz ezek nagyon sok esetben rejtve maradnak.

A Polgármesteri Hivatal gyermekvédelemmel, foglalkozó munkatársaival, a területi és iskolai védőnőkkel szinte napi kapcsolatban voltak, s hiába a növekvő családlátogatások száma, eredményeket megítélésük szerint csak csekély mértékben értek el.

A Gyermekjóléti szolgálat az elmúlt évben 343 jelzést kapott: ebből 208 az oktatási, nevelési intézményekből, 41 a védőnői szolgálatból, 88 a járási gyámhivataltól, 10 jelzés a rendőrségtől és 1 az áldozatsegítéstől érkezett.

A gyermekvédelem fontos intézménye a **Védőnői Szolgálat** is, mely 2007. 01. 01-től a Kistérségi Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ intézmény önálló szakmai egységként működik, de tevékenysége önmagában is szükségképpen hozzájárul a gyermekjólét megteremtéséhez.

Gondozottak	Fő	Család	Veszélyeztetett	Koraszülött	Újjonnan nyilvántartásba vett várandós anyák
Gondozott család	-	738	-	-	-
Gondozott gyermekek	0-1 év	128	-	42	17
	1-3 év	246	-	92	-
	3-6 év	481	-	168	-
	7-18 év	26	-	23	-
Várandós anyák	191	-	82	-	82
Összesen	1072	738	407	17	82

6. ábra: A területi védőnők által gondozott családok, gyermekek és terhesek száma, gyerekek életkori megoszlása szerint (2014)

Az elmúlt évben a területi védőnők 881 fő 0-6 éves korú gyermeket láttak el, ebből szociálisan fokozott gondozást igénylők száma 325 fő volt.

Nyírbátor Városban 2014 évben az élve születések száma 128 fő, egy csecsemő meghalt, a halál oka extrém koraszülöttség, nagyfokú éretlenség. Az elhalálozás a kórházban történt, védőnői mulasztás nem történt.

A Gyermekjóléti Szolgálatnak, kórháznak és a Gyámhivatalnak 58 jelzőlapot, 23 helyzetértékelést és egyéb írásos dokumentumot készítettek.

A jelzések gyermekelhanyagolás, családi konfliktusok, családon belüli bántalmazások, szociális és párkapcsolati problémák és törvényes képviselők hiánya miatt történtek.

A Védőnői Szolgálat 15 esetkonferencián és szakmaközi megbeszélésen vett részt. Az esetmegbeszélések egy része eredménytelennek bizonyult a gondozotti oldal részéről, ezért gyámhivatali eljárás követte.

A szakmaközi megbeszélések hasznosak, eredményesek voltak.

A város oktatási intézményeiben főállású iskolavédőnők dolgoznak. Tapasztalatuk, hogy az alapfokú oktatási intézményekben is egyre növekszik a magatartási problémákkal küszködő gyerekek száma, amely meghatározza a velük foglalkozó szakemberek munkáját. A magatartási, szocializációs problémák okai a családi kapcsolatok, a családi összetartó erő gyengülésében, romlásában keresendő.

14. 4.1.6. A gyermekjóléti szolgáltatás működésének tapasztalatai:

- Az elmúlt évekhez hasonlóan a családok egyre rosszabbodó anyagi helyzete nagy kihívást okoz a családgondozóknak. Az anyagi gondok mérséklésre megoldási javaslatként ajánlanák, hogy a kertés lakásban élő személyek, hasznosítsák a lehetőségeket és a család számára elegendő zöldségeket termeljenek meg kertjükben.
- Az iskoláztatási támogatás szüneteltetésével az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzások száma csökkent, de ezzel szemben megnövekedett az igazolt hiányzások száma és igazolatlan hiányzások továbbra is vannak, pedig a Gyerekesély Iroda munkatársai, az iskolai szociális mentorok nagyon szorgalmasan látogatják a hiányzó gyermekeket otthonaikban. Ezúton is köszönet a munkájukért. Az anyagi problémák mellett egyre több esetben találkozunk azzal a jelenséggel, hogy gondozott családok nem megfelelő nevelési módszert alkalmaznak gyermekeik nevelésénél, gyakori az érzelmileg elhanyagolt gyermek, akikre vagy a túlzott zárkózottság vagy a túlzott középpontban levés jellemző. Egyre gyakrabban tapasztalható, hogy a gondozott családoknál gyakoriak az agresszivitások, s ez a viselkedés trágár beszéddel is társul. Szükséges lenne szocializációs csoportok beindítása, a társas viselkedés javítása, egymás iránti tolerancia, konfliktusok agresszió mentes kezelése céljából.
- Továbbra is találkozunk olyan gondozásban lévő sok gyermekes családdal (5-10 gyermek) akik felelőtlenül vállalják a sokadik gyermeket s nem gondoskodnak róluk megfelelően. Megoldást jelentene az intrauterin fogamzásgátló eszközök igénybe vétele, abortusz helyett.
- Ebben az évben is találkoztunk azzal a problémával, amikor a család itt él életvitelszerűen, állandó lakcíme más településre szól és nincs tartózkodási lakcímük. Ilyenkor nehézséget okoz a gyermek óvodai, iskolai beiratkozása. nem beszélve arról, ha tanköteles korú a gyermek.
- Egy-két családnál nagyon súlyos, elhúzódó bőrproblémák adódtak, ami miatt a gyermekek hosszú ideig kimaradtak az iskolából-óvodából. Ilyen esetben jó lenne, ha valaki levinné a tananyagot a gyermeknek, hogy ne maradjon le. Tetvesség is előfordul, a családoknak, néhányszor tudtunk adni tetűirtó szert.
- A vasúton túli utcákban, főleg a Gyöngyvirág, Szegfű környékén a felgyülemlett szemét, veszélyezteti az ott élő gyermekek egészséges fejlődését, melegágya a rágcsálók nagymértékű elszaporodásának. Másik nagyon veszélyeztető tényező a kóbor ebek jelenléte, akik valószínűleg nincsenek beoltva, s eléggé agresszívek. Februárban meg is haraptak egy Tulipán utcában lakó asszonyt, aki súlyosan megsérült. Ezeknek a problémáknak a megoldása sürgős intézkedést kíván.
- Még mindig komoly probléma, a gondozottjainknál a villanyáram kikötése és az ezzel járó jogtalan villamos energia használata, igaz több helyen van már felszerelve kártyás óra, amivel legálisan lehet használni az áramot, nagyobb befektetést igényel, de több esetben az önkormányzat is segítséget nyújtott hozzá. Minden esetben felhívjuk az érintett családok figyelmét a veszélyre, de megakadályozni nem tudjuk, hogy újból és újból kitegyék gyermekeiket ezeknek a veszélynek. Az E-ON szakemberei is tudnak a problémáról, több esetben jártak kinn a helyszínen és intézkedtek, nem sok eredménnyel.
- A családon belüli erőszakról, bántalmazásról csak kevés esetben érkezik jelzés, általában legtöbbször rejtve marad, a család zárkózott életvitele miatt, vagy félnek az újabb megtorlástól. A bántalmazás főleg a szülők között történik, a legtöbb esetben a kiskorú is jelen van a bántalmazás

elkövetésekor, amit mi tehetünk, a veszélyeztetettségétől függően alapellátásban vagy védelemben vétel keretein belül gondozásba vesszük a gyermeket. Bántalmazás tényének a jelzése minden olyan személynek a kötelessége, aki észleli a bántalmazást- ez lehet fizikai –érzelmi – értelmi- szexuális jellegű. Ideiglenes megelőző távollattartást és megelőző távollattartást lehet kérni a bántalmazóval szemben. A rendőrségi megkeresést követően a családgondozó 24 órán belül felkeresi az érintetteket és megteszi a szükséges intézkedéseket a veszélyeztetés megszüntetése érdekében.

- A gyermekek egészséges életvitele és fejlődése érdekében egyre több felvilágosító propagandára lenne szükség, s a ráhatást a fiatal szülőknél kellene elkezdni és a legkisebb életkortól a bölcsődében, óvodában, hogy szokásukká váljon a mozgás az egészséges ételek ismerete, szeretete s ezáltal kevesebb legyen a beteg fiatal felnőtt.
- Több esetben tapasztaljuk, a korai gyermekkorban és a fiatalok körében történő cigarettázást, alkohol és tudatmódosító szerek fogyasztását. A szülőknél nagyobb odafigyeléssel kellene gyermekük egészségét nyomon követnie, de elmondják a szülők, hogy kamaszgyermeküknél tehetetlenek, eladják az otthoni dolgaikat, hogy akár cigarettát, vagy füves cigit vegyenek. A kortársak befolyása nagyon meghatározó. Az oktatási intézmények számos felvilágosító programmal mennek e jelenség elé, elmondásuk alapján azonban a siker legtöbbször elmarad.

4.2. Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása Nyírbátorban, a **bölcsődében, óvodákban, az iskolai napközökben és lehetőség szerint nyári játszóházban valósulnak meg.**

A **Bölcsődében** egy gondozási egységen belül két csoport működik 24 férőhellyel.

Létszámadatok:

A bölcsődét igénybe vevő gyermekek száma az év folyamán:	41 fő.
Óvodai nevelésbe távozott:	19 fő.
A beíratott gyermekek száma december 31-én:	24 fő.
A beíratott gyermekek száma május 31- én:	<u>24 fő, ebből:</u>
	12 - 23 hónapos: 3 fő
	24 - 35 hónapos: 16 fő
	36 hónapos és idősebb: 5 fő
	Fiú: 15 fő
	Lány: 9 fő

A bölcsőde feltöltöttsége 100%

A bölcsőde kihasználtsága 80%.

Óvodába járó gyermekek száma:	477 fő
Fáy A. u. Óvoda:	132 fő
Iskola u. Óvoda:	140 fő
József A. u. 7. sz. alatti Óvoda:	110 fő
József A. u. 17. sz. alatti Óvoda:	95 fő

7. ábra: A Nyírbátori Óvoda, Bölcsődébe járó óvodások létszáma (2014)

2010 decemberétől városunkban egyéni vállalkozó működtet **Családi napközit 14** férőhellyel.

Városunkban óvodába jár 477 gyerek, általános iskolás tanulók száma 1375, a város középfokú intézményeiben tanul 1381 fő.

A demográfiai adatok és az igények ismeretében megállapítható, hogy városunkban az óvodai férőhelyek száma lehetővé teszi, hogy minden óvodai felvételi kérelem teljesíthető.

Az általános iskolákban az egész napos oktatás, a napközis ellátás az alsó tagozatos tanulók számára biztosított, a felsős tanulók menzai, a középiskolások kollégiumi ellátást igényelhetnek.

4.3. Gyermek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozását, - a szülő kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi körülménye, életvezetési problémája (stb.) miatt a szülő a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart. Nyírbátorban **2014 évben átmeneti gondozásra nem került sor.**

Nyírbátor Város Önkormányzatának a Magyar Vöröskereszt Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Szervezete NYITOTT- Ház Anya- Gyermekek Segítőotthonával van ellátási szerződése, szükség esetén a gyermekek ide kerülnek elhelyezésre.

4.4. Gyámhatósági intézkedések:

15.

2013. január 1-től a jegyzői gyámhatósági feladatok a járási hivatalokhoz kerültek át, így Nyírbátor területén ezt a tevékenységet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyírbátori Járási Hivatal Járási Gyámhivatala látta el. Az átfogó értékelés külön részét már nem képezi a gyámhatósági intézkedések bemutatása, de – tekintve, hogy ezen intézkedések hatása a Gyermekjóléti Szolgálat működését is nagymértékben befolyásolja – ebben a részben indokoltnak látszik a hatóság éves munkájának összegző ismertetése.

16. 4.4.1. Védelembe vétel:

Nyírbátor településen 2014. évben **védelembe vétel** hatálya alatt álló kiskorúak száma: **66 fő**

A védelembe vételt indokoló veszélyeztetettséget az alábbi problémák jelentették:

- **szociális-, higiénés, illetve anyagi problémák,**
- **a gyermek által elkövetett bűncselekmények,**
- **50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás,**
- **szülők felelőtlen, következtelen és elhanyagoló viselkedése,**
- **deviáns /italozó, törvénytörő, költözködő/ életvitel,**
- **bántalmazó, zaklató, szülőnek felróható magatartás.**

A védelembe vétel során a gyámhatóság a **gyermeket és szüleit kötelezi a társadalom által elfogadott viselkedési normák betartására, illetve kötelezi a nemkívánatos életvitel, magatartás megszüntetésére**, melyben a családgondozó az egyéni gondozási-nevelési terv alapján segíti a családtagokat.

2014. évben újonnan **elrendelt védelembe vétel 33 gyermeket érintett**, Az elrendelt védelembe vétel **eredményesség miatt 37 gyermek** esetében, **nagykorúvá válása miatt 3 gyermek** esetében, **javítóintézetni nevelés és egyéb ok miatt 4 gyermek**, illetve egyéb gyermekvédelmi hatósági intézkedés (ideiglenes hatályú elhelyezés miatt) **13 gyermek esetében szűnt meg.**

A gyámhatóság egy ügyben feljelentést tett a Nyírbátori Rendőrkapitányság felé kiskorúak veszélyeztetése és hozzátartozók közötti erőszak miatt.

17. 4.4.2. Ideiglenes hatályú elhelyezés:

Nyírbátorban 2014. évben **23 gyermek** lett azonnal, **ideiglenes hatállyal elhelyezve.**

9 gyermek esetében családbafogadás volt engedélyezve, a többiek esetében nevelésbe vétel lett elrendelve.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés során **4 esetben újszülöttként a kórházból, 4 esetben pedig családon belül** történt elhelyezés.

A többi esetben minden alkalommal a Rendőrség közreműködését kellett kérni!

18. 4.4.3. Igazolatlan iskolai hiányzásokkal összefüggő hatósági intézkedések:

Nyírbátor településen 2014. évben (december 31. napján) **családi pótlék szüneteltetéssel érintett kiskorúak száma 31 fő**. A gyámhatóság az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetését **36 fő esetében kezdeményezte** a Magyar Államkincstár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságánál.

13 gyermek betöltötte a 16. életévét, így esetükben a védelembé vétel elrendelésére nem került sor, 23 gyermeket pedig az iskoláztatási támogatás szüneteltetésével egyidejűleg védelembé kellett venni. *(A 16 év alatti gyermek 50 órát meghaladó hiányzása esetén nincs a gyámhatóságnak mérlegelési jogköre, kötelező a védelembé vétel elrendelése.)*

Tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése miatt 9 gyermek esetében lehetett a szüneteltetést megszüntetni, 8 gyermek magántanulónként teljesítette tankötelezettségét, 7 gyermeknek pedig nem volt hiányzása a felülvizsgálati időszak alatt, így a szüneteltetés megszüntethető volt.

Összességében elmondható, hogy a családi pótlék szüneteltetésének hatályba lépésével csökkent az igazolatlanul hiányzó gyermekek száma, de ez nem a hatósági intézkedésnek köszönhető, hanem annak, hogy a tankötelezettség – kérelemre – a tanuló 16 éves kora után megszüntethető, így az érintett korosztály, élve ezzel a lehetőséggel, nem hiányzik igazolatlanul.

Gyakorlati tapasztalat, hogy a fő bevételi forrást képező családi pótlékot féltő családok a pedagógusokra és a házi orvosokra „gyakorolnak erőteljes nyomást” annak érdekében, hogy akár utólag is, de igazolva legyenek a hiányzások.

19. 4.4.4. Családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása:

Nyírbátorban **anyagi veszélyeztetettség miatt, a gyermekek családból való kiemelésének megelőzése érdekében 1 család 4 gyermeke esetében indult eljárás** a családi pótlék természetben történő nyújtása érdekében, **amely hat hónap után sikerrel lezárult.**

5. A felügyeleti szervek által végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai:

2014. december 18. napján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala a Nyírbátor és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában a Kistérségi Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ működési engedély módosítása iránti eljárás során a Gyermekjóléti Szolgálat működési engedélyét – a jogszabályban előírt követelményeknek való megfelelés miatt - határozatlan idejűre módosította.

2014. 10. 03-án a Mátészalkai Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete a Nyírbátori Óvoda, Bölcsőde intézményben közegészségügyi ellenőrzést tartott, majd a tálalókonyha élelmezéstáplálkozás egészségügyi ellenőrzését végezet.

Az ellenőrzés során hiányosságot nem észleltek, mindent rendben találtak. A tálalókonyha közegészségügyi szempontból megfelel az elvárásoknak.

A Szabolcs Szatmár Bereg Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2014.12.12-én ellenőrzést tartott Bölcsődében.

Az ellenőrzés során feltárt kisebb adminisztrációs hiányosságok pótlása időközben megtörtént.

6. Jövőre vonatkozó javaslatok és célok meghatározása:

- Új szolgáltatások, programok bevezetésével segíteni kell a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, a hátrányok leküzdését. A prevenciós célzatú tevékenységek között kiemelt feladatot jelent, olyan új szolgáltatások bevezetése, amely a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik életkörülményein pozitív irányban változtat vagy szabadidejük hasznos eltöltésében segítséget nyújt. A programok költségeit pályázatokból, adományokból, felajánlásokból tervezzük.
- A Nyírbátor és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulásnál 2013 évben tovább folytatódott számos pályázat, melyek egy része városunkban valósul meg:
- „Magnólia –egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok a leghátrányosabb kistérségeken” című pályázat (TÁMOP -6.1.2/LHH/11-AQ-+2012-0014)

- „Ébresztő! Kopogtat a jövőd!” Integrált térségi programok a gyerekek és családjaik felzárkózási esélyeinek növelésére (TÁMOP-5.2.3. A-12/1-2012-0011)
- A gyermekvédelemben dolgozó pedagógusoknak olyan képzéseket, tréningeket kell szervezni, melyek konkrét témákat feldolgozva, új módszerekkel ismertetik meg őket, s ez által bővítik pedagógiai eszköztárukat.
- Továbbra is középpontban kell, legyen a törvények betartása és betartatása, különös tekintettel a tankötelezettség teljesítésére.
- Az észlelő-jelzőrendszer működése terén határozottabb és még hatékonyabb együttműködés szükséges, különös tekintettel a gyermekorvosokra és a házi orvosokra, s bevonva a megelőzésbe a családokat is.
- Szükségesnek tartanánk életvezetési, gyermeknevelési tanácsadások szervezését, népszerűsítését, ismeretterjesztő, felvilágosító filmek rendszeres vetítését az iskolákban, és a kisebbségi képviselők aktív közreműködésével a Községi Házban is
- A gyermekek helyzetének javítása érdekében szükséges a problémás családok gyakoribb látogatása a gyermekvédelem szakemberei által.
- Azokban a családokban, ahol a szülők alkoholistá életmódot folytatnak, vagy a játékszenvedély folytán a család jövedelme elúszik, s ennek következtében a gyermekek elhanyagoltak, alultápláltak, célszerű a természetbeni támogatások formájában megszervezni segítségnyújtásukat.
- A gyermekek drogfogyasztásának elkerülése érdekében továbbra is fontos az iskolai felvilágosító tevékenység, akár egészségnevelési órák tartásával, s szakemberek bevonásával.
- A gyermek és fiatalkori bűnmegelőzés érdekében további hatékony bűnmegelőzési programok szervezése szükséges.

Továbbra is fontos, hogy a városban dolgozó szakemberek mindent tegyenek meg a maguk területén annak érdekében, hogy a településünkön élő gyermekek legalább a velük foglalkozó szakemberektől kapják meg azt a megfelelő odafigyelést, törődést, és megfelelő hozzáállást, amellyel életük könnyebbé tehető.

7. Bűnmegelőzési program főbb pontjainak, valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:

7.1. A Bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:

Nyírbátor Város Önkormányzata **2012 évben elfogadta a BŰNMEGELŐZÉSI KONCEPCIÓ-t** (2012 - 2017). A koncepció meghatározza a célokat és prioritásokat:

Célok

- **Általános-, hosszú távú cél:** az objektív biztonság és szubjektív biztonságérzet közelítése és javítása, a bűnözés csökkentése Nyírbátor város területén.
- **Középtávú cél:** A közösségi bűnmegelőzés rendszerének kiépítése, partnerségi viszony megteremtése az önkormányzat, a rendészeti szervek, a helyi intézményi struktúra, a gazdasági élet helyi szereplői, lakossági és civil szerveződések, valamint a lakosság minél szélesebb rétege között.
- **Rövid távú cél:** Nyírbátor város közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciójának aktualizálása, 2015-re vonatkozó cselekvési programok részletes kidolgozása. Az akut problémák, krízisek gyors kezelése azért, hogy a szubjektív biztonságérzet javuljon. A bűnmegelőzésben résztvevők körének megállapítása, a feladatok koordinálásával megbízott, felruházott szerv (pl. bizottság), vagy felelős személy kijelölése.

Prioritások

- **A közterület rendjének fenntartása:** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli, és védekezési lehetőségei korlátozottak. Egyik legfontosabb feladat a közterületek és nyilvános helyek rendjének biztosítása azért, hogy az emberek biztonságban érezzék magukat.
- **Gyermek- és fiatalkori bűnözés csökkentése:** A korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.

- **Családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése:** Az erőszakos családban felnövekvő gyermekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Az ilyen jellegű bűncselekmények körében a látenciát csökkenteni kell.
- **A droghasználat és kábítószer bűnözés kezelése, megelőzése:** Törekedni kell a droghasználat mértékének felmérésére, a használati szokások feltérképezésére és ez alapján meg kell határozni a beavatkozások módját.
- **Idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése:** Az időskorúak potenciális célpontjai lehetnek a bűnelkövetőknek, életkoruk és hiszékenységük miatt a zsebesek, csalók, besurranók áldozatai.
- **Áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés:** Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, koordinálni a veszélyeztetett lakosok tájékoztatását.
- **A közbiztonság javításához szükséges minimális rendőri jelenlét biztosítása:** Lehetőség szerint támogatni célszerű a városban szolgáló rendőrkapitányság tevékenységét.

A koncepció a **megvalósítás eszközeit is rögzíti: Nyírbátor Közbiztonságáért Közalapítvány** Kuratóriumának 2012. évi megújításával biztosítja, hogy az megvalósítsa az alapító Önkormányzat által meghatározott célt: a bűnözés visszaszorítását, elsősorban a bűnözéshez vezető okok feltárásával, megelőzésével, a város társadalmának önvédelmi képességének kifejlesztésével, megerősítésével.

A Közalapítvány közreműködésével folyamatosan működtetni szükséges egy közbiztonsági és bűnmegelőzési munkacsoportot rendőrség, polgárőr szervezet, önkormányzati, és kistérségi szociális ellátó rendszerhez tartók (Családsegítő, gyermekvédelmi Szolgálat, védőnők, Pedagógiai Szakszolgálat), gyermekvédelmi rendszer tagjai, oktatás- és ifjúságvédelem intézményei, kisebbségi önkormányzat képviselője, kulturális, szórakozási és sport célú szolgáló szervezetek és az egyházak képviselőinek közreműködésével

A felállítandó munkacsoport - *az állapotfelmérés alapján* - határozzon meg konkrét cselekvési tervet. A tevékenységet legalább negyedévente értékelje, az intézkedések megvalósulásának helyzetét elemezzék, amelynek során folyamatosan fel kell tárni a változásokat és aktualizálni a feladatokat.

A Koncepció külön fejezetben szól a rendőrséggel **való együttműködésről.**

Véleményezés, tájékoztatás: A települési önkormányzat képviselő testületét az Rendőrségről szóló törvényben meghatározott esetekben véleményezési jogosultság illeti meg. A rendőrkapitány személyesen vagy képviselője útján évente beszámol a rendőrkapitányság illetékességi területén működő települési önkormányzat képviselő-testületének a település közbiztonsági helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az azzal kapcsolatos feladatokról.

Együttműködés: a települési önkormányzat szerződést köthet az illetékességi területükön működő rendőrkapitányságokkal, a helyi közbiztonságot érintő feladatok ellátása, a rendőrség az önkormányzat tevékenységének összehangolása, az illetékességi területen működő rendőri erők bővítésének és fejlesztésének elősegítése érdekében.

Az együttműködés adatszolgáltatást, informatikai kapcsolatokat, eljárások segítségét, közös ügyfélszolgálat vagy fogadó órák megszervezését, elkövetési trendek értékelését stb. foglalja magában.

Támogatás: a képviselő-testület és a polgármesteri hivatal a helyi közösségek védelmében álljanak ki a határozottan és jogszerűen fellépő rendőrség mellett, amely nem csak szóban, hanem materiálisan is megnyilvánulhat.

Az önkormányzat lehetőségéhez mérten anyagilag is támogassa a rendőrkapitányságot és a bűnmegelőzés érdekében szerveződött civil szervezetet/ket, a fokozottabb közterületi jelenlét megvalósítása érdekében.

7.2. A gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:

Nyírbátorban a fiatalok pártfogó felügyeletét Oláh Mária pártfogó felügyelő látta el. 2014-ben 8 esetben készített **környezettanulmányt.**

Ügyek megoszlása bűncselekmények szerint:

- Lopás: 3 esetben
- Rablás. 1 esetben
- Garázdaság: 2 esetben
- Csalás: 1 esetben
- Kegyelmi kérvény alapján: 1 esetben (Az elítélt kérte, hogy mentesüljön a bíróság által meghatározott bűnügyi költség megfizetése alól.)

Pártfogó felügyelői vélemény készítésére 3 esetben került sor.

Valamennyi ügyben a Nyíregyházi Járási Ügyészség vádelemelés elhalasztását megelőzően kérte a szakértői véleményt. A fiatalok számára az ügyész külön magatartási szabályt kívánt előírni, mely többnyire iskolához kapcsolódó kötelezettség, másrészt viselkedéskorrekciós tréningen való részvétel.

Nyírbátorban 43 ügyben látott el a **pártfogó felügyeletet**.

A pártfogoltak által elkövetett bűncselekmények:

- Lopás: 27 esetben
- Garázdaság: 7 esetben
- Rablás 3 esetben
- Visszaélés kábítószerrel 2 esetben
- Testi sértés: 2 esetben
- Hamis vád: 1 esetben
- Zaklatás. 1 esetben

Szankció formája:

- Próbára bocsátás: 20 esetben
- Vádelemelés elhalasztása: 10 esetben
- Felfüggesztett szabadságvesztés büntetés: 7 esetben
- Feltételes szabadságra bocsátás. 3 esetben
- Javítóintézetből ideiglenes elbocsátás: 2 esetben

A **vádelemelés elhalasztásának alkalmazása** mellett az ügyész minden esetben előírt külön magatartási szabályt.

A feltételes szabadságra bocsátottak ügyében 2014. július hónaptól törvényi rendelkezés értelmében már nem az Igazságügyi Szolgálat pártfogó felügyelője a végrehajtásban illetékes. A feladatot a büntetés-végrehajtási intézetekben dolgozó börtönpártfogók látják el, akik a megye két bv. intézetében tartanak ügyfelfogadást (Megyei Bv. Intézet Nyíregyháza, Tiszalöki Bv. Intézet).

Közérdekű munka büntetés kiszabására a településen fiatalkorúak esetében 2014. évben a településen 6 esetben került sor. 1 elítélt megkezdte a büntetés letöltését. Mivel önhibájából a büntetés letöltését nem fejezte be, a fennmaradó órákat a bíróság 12 nap szabadságvesztés büntetésre változtatta át.

1 esetben a büntetés félbeszakítására azért került sor, mert az elítélt GYES-en van, 1 esetben az elítélt iskolai elfoglaltsága miatt büntetését június hónaptól kezdi meg letölteni. 2 esetben az elítélt jelenleg jogerős szabadságvesztés büntetést tölt, szabadulásáig a bíróság a közérdekű munka büntetés végrehajtását félbeszakította.

1 esetben a javaslatot tett szabadságvesztésre átváltoztatásra, mivel az elítélt a munkavégzéshez szükséges orvosi vizsgálaton több alkalommal önhibájából nem jelent meg.

Megállapítható, hogy a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények legnagyobb része a lopás, de egyre több a kábítószer használattal, terjesztéssel kapcsolatos bűncselekmény, és jelentős a garázdaság is. Ezek hátterében gyakran szociokulturális problémák állnak.

A Nyírbátori Rendőrkapitányság tájékoztatása alapján Nyírbátor városban 2014 évben összesen 548 bűncselekményt követtek el ezek jelentős része vagyon elleni volt. (219)

Családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények az alábbiak szerint alakultak, zárójelben a 18 éven aluliak sérelmére elkövetett jogsértések.

Testi sértés	39 (8)
Zaklatás	29 (2)
Kiskorú veszélyeztetése	2 (2)
Erőszakos közösülés	5 (3)
Egyéb nemi erkölcs elleni bcs	1 (1)
Egyéb házasság, család, ifjúság elleni bcs	5 (3)
Tartás elmulasztás	10 (10)

A gyermekkorú személyek sérelmére elkövetett bűncselekmények és egyéb jogsértések elemzése során az alábbi magatartások voltak a jellemzőek:

Veszélyeztetés: A gyermek alapvető fizikai vagy pszichológiai szükségleteinek tartós elhanyagolása, vagy a gyermek bántalmazása.

Elhanyagolás: Minden olyan mulasztás, vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza a szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Fajtái:

- **Érzelmi elhanyagolás:** Az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretethiány, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás, többnyire az anyával szemben.
- **Fizikai elhanyagolás:** Az alapvető fizikai szükségletek, feltételek hiánya, gyermek védelmének elmulasztása, orvosi ellátás késleltetése, orvosi utasítás be nem tartása, védőoltás elmulasztása.
- **Oktatási, nevelési elhanyagolás:** Az iskolalátogatási kötelezettség elhanyagolása, speciális képzési, fejlesztési szolgálatok igénybevételének elutasítása.

A **családon belüli erőszaknak** minősülő esetek közül a kiskorúak sérelmére elkövetett cselekmények, az alábbiak szerint alakultak:

12 gyermekkorú vált családon belüli erőszak áldozatává, ebből fiú 6 esetben, (1 fiatalkorú és 5 gyermekkorú) lány 6 esetben, (4 fiatalkorú és 2 gyermekkorú).

18 éven aluli elkövetőt családon belüli erőszak vonatkozásában két esetben regisztráltak.

Kiskorúak öt esetben váltak szexuális bűncselekmény áldozatává, ezek közül családon belüli erőszak formájában három eset volt.

A kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények zöme tartás elmulasztása, és kiskorú veszélyeztetése. Ezek tipikusan kiskorú sérelmére elkövetett cselekmények. Kiskorú veszélyeztetése miatt indított eljárások okai, az iskolai oktatástól való tartós távolmaradás, illetve elsődleges rendőri intézkedések, nyomozások kapcsán feltárt egyéb veszélyeztető magatartások.

8. A települési Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése:

Nyírbátor Önkormányzata a gyermekjóléti, gyermekvédelmi alap, kötelező, vagy vállalt feladatait saját fenntartású, kistérségi társulásos intézmény, ill. megyei intézmények útján látja el. A civil szféra részvétele a szolgáltatások megvalósításában még csak csírájában található. Városunkban 2007.évtől egy fogyatékos gyermekek és családjaik segítségét felvállaló **Egyenlő Esélyért Egyesület** (Nyírbátor, Kert u.9.) működik, és a **Vöröskereszt helyi szervezete** is részt vállal különösen a beteg és a szegény gyermekek segítésében.

Az Önkormányzat a jóléti háló alakításában és működtetésében számít a civilek részvételére, így a városban működő egyházak, nyugdíjas szervezetek, ifjúsági szervezetek, Vöröskereszt, a Máltai Szeretetszolgálat, alapítványok és egyéb civil segítők aktív közreműködésére, akik jelen vannak a

Szociálpolitikai Kerekasztal ülésein, tagjai az észlelő-jelzőrendszernek, s partnerként vesznek részt a pályázati és egyéb programok megvalósításában.

Nyírbátor, 2015. május 15.

Mellékletek

1. melléklet

A születések számának alakulása 1990-től:

Év	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	
Fő	171	158	191	155	179	77	163	144	158	134	186	172	
Év	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fő	147	121	143	167	156	135	162	131	101	117	130	122	128

1. számú táblázat. A születések számának alakulása Nyírbátorban

Év	Kedvezményre jogosultak (december 31. napján)	Egyszeri pénzbeli ellátásban részesültek száma (augusztus)	egyszeri pénzbeli ellátásban (Erzsébet utalványban) részesült (december)	Támogatás éves összege
2008	1231 fő	1118 Ft	1212 fő	12.815.000,- Ft
2009	1334 fő	1273 fő	1322 fő	15.051.000,- Ft
2010	1415 fő	1304 fő	1362 fő	15.474.400,- Ft
2011	1369 fő	1327 fő	1339 fő	15.462.800,- Ft
2012	1318 fő	1353 fő	1339 fő	15.613.600,- Ft
2013	1231 fő	1278 fő	1268 fő	14.766.800,- Ft
2014	1145 fő	1165 fő	1155 fő	13.456.000,- Ft

2. számú táblázat. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült gyermekek száma

Év	június hónapban támogatásban részesülő gyermekek (első alkalom 20.000,- Ft/fő-)	december hónapban támogatásban részesülő gyermekek (első alkalom,20.000,Ft/fő)	többedik alkalommal támogatásban részesülő gyermekek száma	Támogatás éves összege Ft
2008	-	-	-	-
2009	9	9	48	640.000 Ft
2010	49	30	98	2.440.000 Ft
2011	31	36	144	2.780.000 Ft
2012	12	43	171	2.810.000 Ft
2013	10	31	103	2.880.000,- Ft
2014	17	29	104	3.010.000,- Ft

3. számú táblázat. Óvodáztatási támogatásban részesülő gyermekek száma

Év	Pénzbeli támogatás	Természetbeni támogatás		
		Gyógyszer	Szemüveg	Egyéb
2008	136 fő 1.033.390 Ft	93 Fő 355.487 Ft	21 Fő 157.225 Ft	-
2009	147 fő 907.900 Ft	123 fő 471.740 Ft	47 Fő 331.498 Ft	-
2010	112 fő 669.035 Ft	155 fő 670.353 Ft	64 fő 460.000 Ft	-
2011	115 fő 729.725 Ft	199 fő 940905 Ft	33 fő 219.610 Ft	-
2012	79 fő 489.385 Ft	262 fő 1.286.052,- Ft	31 fő 213.100,- Ft	-
2013	107 fő 749.875,- Ft	172 fő 767.890,- Ft	22 fő 152.775,- Ft	41 fő 247.925,- Ft
2014	6 fő 45.000,- Ft	157 fő 730.665,- Ft	37 fő 204.210,- Ft	47 fő 251.055,- Ft

4. számú táblázat. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban és önkormányzati segélyben részesült gyermekek száma

